

2009

HISTORY - II (Optional)

इतिहास - II (वैकल्पिक)

101076

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is **Compulsory**. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from **each** section.
प्रश्न क्रमांक 1 **अनिवार्य** आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- (viii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer any four of the following (10 marks each) :

खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी 10 गुण) :

(a) Discuss the nature and impact of the revolt of 1857.	10
1857 च्या उठावाच्या स्वरूपाची आणि प्रभावाची चर्चा करा.	
(b) Examine the provisions of the Government of India Act 1935 with special reference to Provincial Autonomy.	10
प्रांतीय स्वायत्ततेच्या विशेष संदर्भात 1935 च्या भारत सरकार कायद्याच्या तरतुदींचे परीक्षण करा.	
(c) Write a note on the idea about New Economy Policy of Lenin.	10
लेनिनच्या नव आर्थिक धोरण संकल्पनेवर एक टिपण लिहा.	
(d) Examine the ideological and political basis of Cold War.	10
शतयुद्धाच्या सैद्धांतिक आणि राजकीय आधारांचे परीक्षण करा.	
(e) Explain the significance of the Non-Aligned movement with special reference to the contribution of Indira Gandhi.	10
इंदिरा गांधींच्या योगदानाच्या विशेष संदर्भात असंलग्नता चळवळीचे महत्त्व स्पष्ट करा.	

SECTION - A

विभाग - A

2. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

(a) Give an account of the British territorial expansion in India from 1765 to 1803.	10
1765 ते 1803 दरम्यानच्या ब्रिटिशांच्या भारतातील प्रादेशिक विस्ताराचा आढावा घ्या.	
(b) Write a critique on the Drain of Wealth under the rule of British East India Company.	15
ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनी सरकारच्या शासन काळात झालेल्या द्रव्यापहरणावर टिकात्मक निबंध लिहा.	
(c) Discuss the role played by Brahmo Samaj and Arya Samaj in the regeneration of Indian Society.	15
भारतीय समाजाच्या पुनरुत्थाना करीता ब्राह्मो समाज व आर्य समाज यांनी बजावलेल्या भूमिकेची चर्चा करा.	

3. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Write a note on Establishment of British rule in India. 10
भारतात ब्रिटिश राजवटीच्या स्थापनेवर एक टिपण लिहा.
- (b) Discuss the nature and structure of Rayatwari and Mahalwari land revenue system. 15
रयतवारी व महालवारी जमीन महसूल पद्धतींच्या स्वरूपाची व रचनेची चर्चा करा.
- (c) Discuss the socio-cultural changes of the English education system on India in colonial rule. 15
वसाहत काळात भारतावर इंग्रजी शिक्षण प्रणालीने कोणता सामाजिक व सांस्कृतिक प्रभाव टाकला ? चर्चा करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Examine the causes of rural indebtedness. What was its impact on the rural agrarian structure of India. 10
ग्रामीण ऋणग्रस्ततेच्या कारणांचे परीक्षण करा. भारताच्या ग्रामीण कृषीरचनेवर त्याचा काय प्रभाव पडला.
- (b) Describe the contribution of Dr. B.R. Ambedkar towards upliftment of untouchables. 15
दलितोद्धारासाठी डॉ. बी.आर. आंबेडकरांच्या योगदानाची चर्चा करा.
- (c) Explain the role of Sardar Vallabhbhai Patel in the integration of Princely States. 15
भारतीय संस्थानांच्या विलीनीकरणातील सरदार वल्लभभाई पटेलांची भूमिका स्पष्ट करा.

www.mpscmaterial.com

5. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) How far moderates and extremists deferred in their objectives and methods in the Indian National Congress ? 10
भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या मवाळ व जहाल गटांच्या उद्देश व कार्यपद्धतीत कोणती भिन्नता आढळते ?
- (b) Describe critically the Muslim communal politics that Led to the partition of India. 15
भारताच्या विभाजनाकरीता कारणीभूत असलेल्या मुस्लिम जमातवादी राजकारणाचे टिकात्मक परीक्षण करा.
- (c) Critically discuss the role of Indira Gandhi as a Prime Minister of India. 15
भारताच्या प्रधानमंत्री म्हणून इंदिरा गांधीच्या भूमिकेची टिकात्मक चर्चा करा.

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Trace the events leading to the causes and consequences of the French Revolution of 1789. 10
1789 मधील फ्रांसच्या क्रांतीची कारणे आणि परिणामांची पार्श्वभूमी विशद करणाऱ्या घटनांचा आढावा घ्या.
- (b) Give an account of the Industrial revolution in England. 15
इंग्लंड मधील औद्योगिक क्रांतीच्या चळवळीचा आढावा घ्या.
- (c) Explain the circumstances leading to the Communist Revolution in China. What was its impact on World Politics ? 15
चीनच्या साम्यवादी क्रांतीला कारणीभूत परिस्थिती स्पष्ट करा. जागतिक राजकारणावर त्याचा काय प्रभाव पडला ?

7. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Throw the light on the American Revolution and its Constitution. 10
अमेरिकेची क्रांती आणि त्यांच्या संविधानावर प्रकाश टाका.
- (b) Bring out the significance of the Industrialisation in Soviet Union. 15
सोवियत युनियनच्या औद्योगिक क्रांतीचे महत्त्व प्रतिपादन करा.
- (c) Give a critical review of Bolshevik revolution. 15
बोल्शेविक क्रांतीचे टिकात्मक मूल्यांकन करा.

P.T.O.

SECTION - D

विभाग - D

8. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Write the causes and effect of World War I. 10
प्रथम महायुद्धाची कारणे व परिणाम लिहा.
- (b) Examine the Non-Aligned movement with special reference to the contribution of Pandit Nehru. 15
पंडीत नेहरूंच्या योगदानाच्या विशेष संदर्भात असंलग्नता चळवळीचे परीक्षण करा.
- (c) Discuss the salient features of Arab-Israel conflict. 15
अरब-इस्राईल संघर्षाच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

9. Answer the following sub-questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Explain the causes and consequences of World War II. 10
द्वितीय महायुद्धाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- (b) Explain the circumstances leading to the Communist Revolution. What was its impact on World Politics ? 15
साम्यवादी क्रांतीला कारणीभूत परिस्थिती स्पष्ट करा. जागतिक राजकारणावर त्याचा काय प्रभाव पडला ?
- (c) Give an account of the liberation struggle in Vietnam. 15
वियतनामच्या स्वातंत्र्य चळवळीचा वृत्तांत द्या.

- o O o -